

**LIGJET E BIZNESIT, KËRKESAT E LIGJIT PËR
KONTABILITET DHE AUDITIM NË KOSOVË**

2023

LLOJET E SUBJEKTEVE BIZNESORE

Bazuar në ligjin Nr. 06/L-016 “Për Shoqërit Tregtare” të publikuar në Gazetën Zyrtare më 24-05-2018, llojet e shoqërive tregtare të cilat mund të regjistrohen në Agjencionin e Regjistrimit të Bizneseve të Kosovës (“Regjistri”) janë si në vijim:

- » Biznes Individual – Individual Business
- » Ortakeri e Pergjithshme – General Partnership
- » Shoqeri Komandite – Limited Partnership
- » Shoqeri me pergjegjesi te kufizuar – Limited Liability Company
- » Shoqeri aksionare – Joint Stock Company

Përveq formave të lartpërmendura të themelimit, shoqëritë tregtare të huaja, me rastin e regjistrimit në Zyrën e Regjistrimit, mund të zhvillojnë biznes në Kosovë përmes një dege ose të themelojnë zyrën e tyre përfaqësuese në Kosovë. Zyra përfaqësuese nuk mund të angazhohet në aktivitete biznesi në Kosovë dhe mund të regjistrohet vetëm me qëllim të kryerjes së hulumtimit të tregut, angazhimit në aktivitete të marketingut dhe promovuese dhe përfaqësimit të një organizate të huaj tregtare.

Dega dhe zyra përfaqësuese nuk janë persona juridikë të veçantë, për rrjedhojë, të drejtat dhe detyrimet që i përkasin degës ose zyrës përfaqësuese do të konsiderohen se i përkasin shoqërisë mëmë.

Për të themeluar një degë në Kosovë, një shoqëri tregtare e huaj përmes personave të saj të autorizuar duhet të nënshkruajë dhe dorëzojë një formular standard të aplikimit, një vendim për themelimin e një organizate të huaj tregtare që përmban informacione dhe detaje rreth organizatës, strukturës së kapitalit dhe fushëveprimit të veprimtarisë së shoqërinë mëmë dhe/ose të degës, certifikatën e regjistrimit të shoqërisë mëmë në vendin e origjinës dhe statutin e shoqërisë mëmë.

Në rast se kompania e huaj kërkon të zhvillojë biznes në Kosovë përmes një filiali të mirëfilltë (në vend të degës) duhet të themelohet një kompani e re e inkuorporuar sipas dispozitave të legjislacionit të Kosovës.

Themelimi i një zyre përfaqësuese kërkon paraqitjen tek Regjistri të dëshmisë së regjistrimit të shoqërisë së huaj tregtare në vendin e origjinës dhe vendimin e shoqërisë së huaj tregtare për të themeluar një zyrë përfaqësuese në Kosovë, që përmban informacione të tilla si emrin zyrtar dhe numrin e regjistrimit të shoqërisë tregtare të huaj në vendin e origjinës, adresën dhe aktivitetet afariste në Kosovë, emrin dhe adresën e menaxherëve apo drejtorëve, dhe përfaqësuesve të autorizuar dhe nëse ata përfaqësojnë zyrën përfaqësuese së bashku apo veçmas, etj.

Më poshtë janë llojet e organizimit të biznesit në dispozicion sipas legjislacionit aktual të Kosovës për kompanitë.

Biznesi Individual

Një person fizik, i cili nuk është agjent ose punonjës i një shoqërie tjetër tregtare, merret me tregti. Personi fizik që vepron si ndërmarrje afariste personale, qoftë i regjistruar apo jo, do të ketë përgjegjësi personale të pakufizuar dhe do të mbahet përgjegjës për të gjitha borxhet e krijuara gjatë veprimit të tij si i tillë në masën e plotë të pasurisë së tij të përgjithshme. Një ndërmarrje afariste

personale për qëllime të ushtrimit të një veprimtarie ekonomike mund të zgjedhë të regjistrohet ose jo në Regjistrin. Për të regjistruar një ndërmarrje afariste personale, pronari duhet të nënshkruajë dhe të dorëzojë në Zyrën e Regjistrimit një formular standard që përmban informacion dhe detaje rreth organizimit dhe qëllimit të një biznesi të tillë. Nëse agjenti i regjistruar nuk është pronar, ky i fundit duhet të bashkëngjisë pëlqimin me shkrim të agjentit të regjistruar për të shërbyer në këtë cilësi.

Ortakëria e Përgjithshme

Një organizatë biznesi që ekziston si rezultat i bashkimit të dy ose më shumë personave dhe/ose kompanive me qëllim që të angazhohen në tregti. Personat të cilët bashkohen në një shoqëri të tillë konsiderohen ortakë të përgjithshëm. Ortakët janë bashkërisht dhe individualisht përgjegjës për borxhet dhe detyrimet e tjera të shkaktuara nga ortakëria e përgjithshme në masën e plotë të aktiveve të tyre. Ortakëria e Përgjithshme mund të ekzistojë ose me regjistrimin ose me ushtrimin e veprimtarisë në Kosovë pa kryerjen e regjistrimit të tillë në Zyrën e Regjistrimit. Për të regjistruar një ortakëri të përgjithshme, një ortak i përgjithshëm ose një person i autorizuar duhet të nënshkruajë dhe të dorëzojë në Zyrën e Regjistrimit një formular standard të aplikimit dhe "marrëveshjen e përgjithshme të partneritetit" që përmban informacione dhe detaje rreth organizimit dhe qëllimit të ortakërisë dhe duhet t'i bashkëngjitet marrëveshjes. pëlqimin me shkrim të përfaqësuesit të autorizuar për të shërbyer në këtë cilësi.

Ortakëria e Kufizuar

Përbëhet nga të paktën një ortak i përgjithshëm/i pakufizuar dhe të paktën një ortak i kufizuar. Ortaku(ët) e përgjithshëm/të pakufizuar janë (janë) përgjegjës pa kufizim për borxhet e shoqërisë komandite. Ortaku(ët) e kufizuar është (janë) përgjegjës vetëm për masën e kontributit(ve) të tij (të tyre) në shoqërinë komandite. Shoqëria komandite do të ekzistojë vetëm pas regjistrimit në Zyrën e Regjistrimit. Për të regjistruar një shoqëri komandite, një ortak i përgjithshëm ose një person i autorizuar duhet të nënshkruajë dhe të dorëzojë në Zyrën e Regjistrimit një formular standard aplikimi dhe një "marrëveshje të shoqërisë komandite" që përmban informacion dhe detaje rreth organizimit dhe qëllimit të shoqërisë, një kopje të rregullores së shoqërisë, dhe pëlqimin me shkrim të përfaqësuesit të autorizuar për të shërbyer në këtë cilësi.

Shoqëria me Përgjegjësi të Kufizuar

Shoqëria me përgjegjësi të kufizuar është një formë shoqërie ku përgjegjësia e aksionarëve për borxhet e shoqërisë është e kufizuar në shumën e kontributit të tyre në kapitalin aksionar të shoqërisë. Nuk kërkohet kapital minimal ligjor për themelimin e këtij lloji të shoqërisë. Një shoqëri me përgjegjësi të kufizuar krijohet pas regjistrimit në Regjistrin. Për regjistrimin e një shoqërie me përgjegjësi të kufizuar, themeluesi duhet të nënshkruajë dhe të dorëzojë në Zyrën e Regjistrimit formularin standard të aplikimit, statutin e shoqërisë, aktin e themelimit/memorandumin e themelimit dhe pëlqimin me shkrim të përfaqësuesit të autorizuar për të shërbyer në këtë cilësi. Shoqëria me përgjegjësi të kufizuar drejtohet nga asambleja e aksionarëve dhe nga drejtori ose drejtorët menaxhues. Shoqëria me përgjegjësi të kufizuar mund të krijojë dhe të mbajë një bord drejtorësh nëse kjo rregullohet përmes marrëveshjes së shoqërisë dhe statutit.

Shoqëria Aksionare

Një shoqëri aksionare mund të ketë çdo numër aksionerësh që mbajnë aksione të zakonshme dhe të preferuara. Ajo mund të bëjë një ofertë publike të aksioneve të saj në përputhje me kushtet që mund të kërkojë ligji. Kapitali minimal i nevojshëm për të krijuar një shoqëri aksionare është 10,000 euro. Një Shoqëri Aksionare krijohet pas regjistrimit në Zyrën e Regjistrimit. Për të themeluar dhe regjistruar një shoqëri aksionare, themeluesi duhet të nënshkruajë dhe t'i dorëzojë Zyrës së Regjistrimit formularin standard të aplikimit, statutin, marrëveshjen ose rregulloren e shoqërisë dhe pëlqimin me shkrim të përfaqësuesit të autorizuar për të shërbyer në këtë cilësi. Shoqëritë Aksionare drejtohen nga asambleja e përgjithshme e aksionarëve, bordi i drejtorëve dhe zyrtarët.

KËRKESAT PËR KONTABILITET

Kuvendi i Kosovës ka miratuar Ligjin Nr. 06/L-032, datë 30.03.2018 “Për Kontabilitetin, Raportimin Financiar dhe Auditimin” (“Ligji i Kontabilitetit”) i cili është në fuqi nga 1 Janari 2019.

Ligji i Kontabilitetit rregullon sistemin e kontabilitetit dhe raportimit financiar të organizatave të biznesit në Kosovë, auditimin e kontabilistëve profesionistë, licencimin e auditorëve dhe firmave të auditimit vendor dhe të huaj, organizatat profesionale të kontabilitetit si dhe kompetencat dhe përgjegjësitë e Këshillit të Kosovës për Raportim Financiar / (“KKRF”).

Ligji, harmonizon legjislacionin e Kosovës me Direktivat e Bashkimit Evropian (BE) për auditimet statutore të llogarive vjetore dhe të konsoliduara dhe mbi pasqyrat financiare vjetore, pasqyrat financiare të konsoliduara dhe raportet përkatëse të llojeve të caktuara të ndërmarrjeve.

Sipas Ligjit të Kontabilitetit, kompanitë klasifikohen në katër grupe:

1. Ndërmarrje të mëdha janë ato ndërmarrje të cilat në datat e bilancit të tyre tejkalojnë të paktën dy nga tre kriteret e mëposhtme:

- i. Qarkullimi vjetor neto prej katërdhjetë (40) milionë euro;
- ii. Pasqyra e pozitës financiare prej njëzet (20) milionë euro;
- iii. Numri mesatar i të punësuarve gjatë vitit financiar dyqind e pesëdhjetë (250).

2. Ndërmarrjet e mesme janë ndërmarrje që nuk janë as mikrondërmarrje dhe as ndërmarrje të vogla, por nuk duhet të kalojnë dy nga tre kriteret e mëposhtme:

- i. Qarkullimi vjetor neto prej katërdhjetë (40) milionë euro;
- ii. Pasqyra e pozitës financiare prej njëzet (20) milionë euro;
- iii. Numri mesatar i të punësuarve gjatë vitit financiar dyqind e pesëdhjetë (250).

3. Ndërmarrjet e vogla janë ndërmarrje të cilat nuk janë mikrondërmarrje por nuk duhet të kalojnë më shumë se dy (2) nga kriteret e mëposhtme:

- i. Qarkullimi vjetor neto prej tetë (8) milionë euro;
- ii. Pasqyra e pozitës financiare prej katër (4) milionë euro;
- iii. Numri mesatar i të punësuarve gjatë vitit financiar pesëdhjetë (50).

4. Ndërmarrjet mikro janë ndërmarrje që nuk i kalojnë kufijtë e të paktën dy prej kriterëve të mëposhtme:

- i. Qarkullimi vjetor neto shtatëqind mijë (700,000) euro;
- ii. Pasqyra e pozitës financiare prej treqind e pesëdhjetë mijë (350,000) euro;
- iii. Numri mesatar i të punësuarve gjatë vitit financiar dhjetë (10).

Përkundër kategorive të sipërpërmendura për ndërmarrjet afariste, ligji specifikon edhe kriteret për klasifikimin e grupeve të ndërmarrjeve afariste në grupe të vogla, grupe të mesme dhe grupe të mëdha të cilat janë të njëjta me ato të ndërmarrjeve individuale të biznesit dhe bazohen në treguesit e konsoliduar.

Njësitë e ndërmarrjeve/grupeve të mëdha do të përgatisin pasqyra financiare për qëllime të përgjithshme në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF) të nxjerra nga Bordi Ndërkombëtar i Standardeve të Auditimit dhe Sigurisë ("BNSAS") dhe të miratuara nga KKRF. Bashkëngjitur pasqyrave financiare do të dorëzohen edhe dokumentet e mëposhtme: (i) Deklarata e Pajtueshmërisë; (ii) Raporti i menaxhmentit; dhe (iii) Deklarata e Qeverisjes së Korporatës e cila do të jetë pjesë e veçantë e Raportit të Menaxhmentit.

Ndërmarrjet/grupet e mesme dhe të vogla duhet të përgatisin pasqyrat e tyre financiare në përputhje me SNRF për NVM-të. Bashkëngjitur me pasqyrat financiare, ndërmarrjet që tejkalojnë xhiron vjetore neto prej 4 milionë euro duhet të bashkëngjisin (i) një deklaratë përputhshmërie dhe (ii) opinionin e auditimit. Raportimi financiar për ndërmarrjet mikro do të rregullohet me një udhëzim të posaçëm administrativ nënligjor që do të lëshohet nga KKRF-ja.

Pasqyrat financiare të ndërmarrjeve dhe grupeve të cilat klasifikohen si të vogla, të mesme dhe të mëdha në përputhje me këtë ligj, duhet të nënshkruhen nga Drejtori Ekzekutiv ose Drejtori i Përgjithshëm dhe nga Drejtori i Financave ose Kryeshefi Financiar dhe/ose Kontabilisti i Çertifikuar.

Në përputhje me ligjin, subjektet me interes publik brenda strukturës së tyre të qeverisjes korporative do të krijojnë një komitet ligjor auditimi me anëtarësi të pavarur të drejtorëve joekzekutivë, ku njëri nga anëtarët e atij komiteti ka përvojë pune në kontabilitet dhe financë. Për më tepër, këto subjekte duhet të kenë një auditor të brendshëm.

Të gjitha ndërmarrjet, pavarësisht nga madhësia e tyre, janë të detyruara të mbajnë librat kontabël në përputhje me afatet e mëposhtme kohore:

- » Ditari, libri kryesor dhe librat mbështetës duhet të ruhen të paktën 10 vjet;
- » Listat e pagave ruhen për një kohë të pacaktuar;
- » Dokumentet kontabël në bazë të të cilave kryhen regjistrimet duhet të ruhen të paktën pesë vjet;
- » Librat e shitjeve ose formulari ndihmues dhe dokumentet përkatëse, dokumentet që lidhen me veprimtarinë e pagesave ruhen së paku tre (3) vjet.

Regjistrimet kontabël duhet të mbahen në gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës dhe në monedhën euro. Ndërmarrjet e mëdha dhe të mesme mund të mbajnë regjistrat kontabël në gjuhën angleze, për aq sa pasqyrat financiare janë të përkthyer në gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës.

Subjektet e biznesit duhet të verifikojnë, të paktën një herë në vit, ekzistencën dhe vlerësimin e aktiveve, detyrimeve dhe kapitalit përmes procesit të inventarizimit të këtyre zërave të mbështetur me evidencën e duhur.

Pasqyrat Vjetore Financiare do të përmbajnë dokumentet e mëposhtme:

- » Pasqyra e pozicionit financiar;
- » Pasqyra e të ardhurave gjithëpërfshirëse;
- » Pasqyra e të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse;
- » Pasqyra e ndryshimeve në kapital;
- » Pasqyra e rrjedhës së parasë;
- » Shënime në pasqyrat financiare.

Struktura dhe përmbajtja e pasqyrave financiare vjetore rregullohet me akt nënligjor të nxjerrë nga Ministri i Financave, me propozim të KKRF-së.

PASQYRAT FINANCIARE

Shoqëria afariste e cila nuk ka ushtruar asnjë veprimtari afariste gjatë vitit financiar dhe nuk ka regjistruar asnjë të dhënë për pasuritë dhe detyrimet në librat kontabël, i paraqet KKRF-së deklaratën e mosaktivitetit për vitin e kaluar afarist deri më 31 mars të vitit pasardhës.

Pasqyrat financiare për qëllime të përgjithshme të subjekteve të biznesit të madh duke përfshirë raportin e auditimit do të dorëzohen në KKRF, jo më vonë se data 30 prill (30 qershor për pasqyrat financiare të konsoliduara) të vitit vijues.

Ndërmarrjet e biznesit duhet t'i dorëzojnë KKRF-së pasqyrat e tyre financiare së bashku me dokumentet tjera të kërkuara brenda datës 30 prill të vitit pas vitit të raportimit, si në kopje fizike ashtu edhe në format elektronik.

Grupet e ndërmarrjeve duhet t'i dorëzojnë KKRF-së pasqyrat e tyre financiare të konsoliduara së bashku me dokumentet e tjera të kërkuara brenda datës 30 qershor të vitit pas vitit të raportimit, si në kopje fizike ashtu edhe në format elektronik.

Ndërmarrjet e biznesit dhe grupet e klasifikuara si të mesme apo të mëdha duhet t'i dorëzojnë KKRF-së vendimin për miratimin e pasqyrave financiare dhe vendimin për propozimin për shpërndarjen e fitimit ose humbjes nëse këto nuk janë pjesë e pasqyrave financiare.

Pasqyrat financiare të pavarura duhet të dorëzohen në organet tatimore përpara ose më 31 mars të vitit pasardhës.

KËRKESAT PËR AUDITIM

Sipas Ligjit të Kontabilitetit, auditimet ligjore në Kosovë do të kryhen në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit ("SNA") dhe interpretimet, udhëzimet dhe deklaratat përkatëse të BNSAS.

Ligji i Kontabilitetit parashikon kërkesat e mëposhtme të auditimit:

- » Pasqyrat financiare të ndërmarrjeve/grupeve të mëdha do të auditohen nga firmat audituese të licencuara nga KKRF;
- » Pasqyrat financiare të ndërmarrjeve/grupeve të mesme do të auditohen nga firmat audituese të licencuara nga KKRF;
- » Pasqyrat financiare të ndërmarrjeve afariste që kanë qarkullim më të vogël ose të barabartë se katër (4) milionë euro do t'i nënshtrohen raportit të rishikimit të auditorit të pavarur në përputhje me standardet ndërkombëtare për angazhimet e rishikimit.

Organizatat e biznesit që kanë një detyrim ligjor të auditimit duhet të emërojnë një firmë auditimi ose auditor ligjor më së voni në 3 muajt e fundit para përfundimit të periudhës raportuese për të cilën kërkohet auditimi ligjor. Ndërkohë që subjekt i rishikimit statutor janë ndërmarrjet dhe grupet e vogla/të mesme që nuk e kalojnë qarkullimin vjetor neto prej katër (4) milionë euro.

Ligji prezanton kërkesat e rotacionit të auditimit prej maksimumi 10 vjet dhe një periudhë largimi prej 4 vjetësh të zbatueshme për ndërmarrjet e mëdha si dhe grupet e mesme dhe të mëdha.

Përgatitur nga:

Zijad Krasniqi, CA, MBA

zijad.krasniqi@centric-ks.com

Centric LLC

Tel: +383 49 417 416

Web: www.centric-ks.com

Email: info@centric-ks.com

Adresa: Rr. B, Residio 2, Hyrja A, Kati 2, Nr. 11, Prishtinë, Kosovë